

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331,-4332
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα 24-4-2025
Αρ. πρωτ.: 106841

ΠΡΟΣ:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ.: ΩΣ ΠΑ
(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 1240/26-2-2025 Αναφορά

Σχετικά με την παραπάνω Αναφορά που κατέθεσαν οι Βουλευτές **κ.κ. Γ. Μαρίνος, Γ. Λαμπρούλης και Δ. Μανωλάκου**, για τα θέματα της αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σας πληροφορούμε τα εξής:

Αναφορικά με τα μέτρα στήριξης του **Πρωτογενούς Τομέα**, επισημαίνονται τα κάτωθι:

Α. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022, μεταξύ των άλλων, χρηματοδοτούνται δράσεις και επενδυτικές δαπάνες που αποσκοπούν στη στήριξη του Πρωτογενούς Τομέα στο σύνολο των Περιφερειών της χώρας, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης παραγωγικής διάρθρωσης της ελληνικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, καθώς και του σημαντικότερου ρόλου που έχουν για την κοινωνικοοικονομική συνοχή των αγροτικών μας περιοχών.

Ειδικότερα :

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 1: «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης»**, προβλέπεται η κατάρτιση γεωργών/κτηνοτρόφων, έτσι ώστε να τους δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν επιχειρηματίες αγρότες. Το μέτρο αφορά σε επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων με έμφαση στους νέους γεωργούς και τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 2: «Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση»**, προβλέπεται η ενίσχυση παρόχων γεωργικών συμβουλών, προκειμένου να στηρίξουν τους αγρότες ως προς τη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 4.1 «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις»**, μεταξύ των άλλων, δίνεται στήριξη σε εκμεταλλεύσεις που στρέφονται προς ποιοτικά γεωργικά προϊόντα, ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους στις ανάγκες της αγοράς και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους. Δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι επαγγελματίες αγρότες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), οι οποίοι ενισχύονται για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων και, μεταξύ των άλλων, ενισχύονται για την ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμό γεωργικών κτιρίων και κατασκευών, την αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, καθώς και την αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών φυτειών. Παράλληλα, ενισχύονται δαπάνες για την εξοικονόμηση ύδατος, καθώς και δαπάνες που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ για την παραγωγή ενέργειας, ώστε να μειωθεί το υψηλό κόστος ενέργειας. Τέλος, προβλέπεται η ενίσχυση δαπανών για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω της συλλογικής χρήσης και επεξεργασίας των αποβλήτων των γεωργικών εγκαταστάσεων.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της **Δράσης 4.2.1 για τη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι**, ενισχύονται πολύ μικρές, μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), αλλά και μεγάλες επιχειρήσεις, για την ίδρυση και τον εκσυγχρονισμό, με κύριο στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων του τομέα, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Επιπλέον, επενδύσεις μεταποίησης γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων ενθαρρύνονται και μέσα από τις δράσεις των τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων LEADER.

Επίσης, στο πλαίσιο του **Μέτρου 4.3 υλοποιούνται μικρά και μεγάλα εγγειοβελτιωτικά - αρδευτικά έργα υποδομής**, για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη χρήση του αρδευτικού νερού, καθώς και για την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, καθώς και έργα αγροτικής οδοποιίας, για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, τη μείωση του κόστους μεταφοράς, αλλά και την ταχύτερη και ασφαλέστερη διακίνηση ευπαθών προϊόντων. Ειδικότερα και αναφορικά με τις υποδομές άρδευσης, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) υλοποιεί το μεγαλύτερο πρόγραμμα που έχει χρηματοδοτηθεί ποτέ από πόρους της Ε.Ε., μέσα από το εμβληματικό πρόγραμμα ΥΔΩΡ 2.0, μοχλεύοντας πόρους της τάξης των 4 δις €, σε συνέργεια με το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλάζοντας ουσιαστικά τον παραγωγικό χάρτη της χώρας μας και επιδιώκοντας την εξοικονόμηση των υδατικών πόρων, δεδομένης και της ανάγκης αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Εντός του α' τριμήνου 2024, εκδόθηκε και νέα πρόσκληση, ύψους 124 εκ. € από το ΠΑΑ, ενώ προδημοσιεύθηκε νέα πρόσκληση από το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) με καταρχήν πόρους της τάξης των 169 εκ. €.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 6.1 των Νέων Γεωργών**, προβλέπεται αυξημένο πριμ πρώτης εγκατάστασης για νέους που εισέρχονται στην πρωτογενή παραγωγή, με στόχο την ηλικιακή αναδιάρθρωση του παραγωγικού δυναμικού της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, καθώς και τη συνολικότερη αναζωογόνηση των τοπικών αγροτικών κοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό, στην τελευταία πρόσκληση του Μέτρου διατέθηκαν στο πρόγραμμα Νέων Γεωργών πάνω από 600 εκ. €, εξαντλώντας κάθε χρηματοδοτική δυνατότητα μέσα από την ένταξη επιπλέον 2.200 επιλαχόντων με επιπλέον 81 εκ. €. Επιπλέον, εκδόθηκε και νέα πρόσκληση, εντός του 2024, με 410 εκ. € από το ΣΣ ΚΑΠ.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του **Μέτρου 6.3** παρέχεται στήριξη σε **Μικρές Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις**, με τη μορφή κατ' αποκοπήν ενίσχυσης, προκειμένου να διατηρήσουν τη βιωσιμότητά τους.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 9: «Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς γεωργίας και της δασοκομίας»**, δίνονται κίνητρα για τον σχηματισμό και τη λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους. Ενισχύεται η συσπείρωση των παραγωγών σε ομάδες ή οργανώσεις, ώστε να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος - σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων.

Η στήριξη του πρωτογενούς τομέα επιδιώκεται και με την υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών μέσω των Επιχειρησιακών Ομάδων του **Μέτρου 16 «Συνεργασία»** του ΠΑΑ, οι οποίες έχουν σκοπό την ενσωμάτωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην πράξη με στόχο την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας.

Επίσης, στο πλαίσιο του **Μέτρου 11** παρέχεται στήριξη για τη μετατροπή ή τη διατήρηση των πρακτικών της **βιολογικής γεωργίας**, με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε τέτοια συστήματα, απαντώντας έτσι στη ζήτηση της κοινωνίας για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών, οι οποίες χρηματοδοτούνται και από λοιπά

φιλοπεριβαλλοντικά μέτρα και δράσεις του ΠΑΑ (όπως η γενετική βελτίωση, οι σπάνιες φυλές κ.λπ.).

Περαιτέρω, σημαντική στήριξη παρέχεται και μέσω του **Μέτρου 13 της εξισωτικής αποζημίωσης**, το οποίο στοχεύει στην προστασία του εισοδήματος των παραγωγών και τη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας σε ιδιαίτερα ευάλωτες περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα.

Επίσης, για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των πρόσφατων θεομηνιών, στο πλαίσιο του ΠΑΑ, προβλέπεται το **Μέτρο 5.2 «Επενδύσεις αποκατάστασης των ζημιών που προκαλούνται στο γεωργικό κεφάλαιο (φυτικό, ζωικό, και πάγιο) από φυσικά φαινόμενα, δυσμενείς καιρικές συνθήκες και καταστροφικά γεγονότα»**, μέσω του οποίου παρέχεται στήριξη στους κτηνοτρόφους (φυσικά και νομικά πρόσωπα, συνεταιρισμούς), για να αποκαταστήσουν το παραγωγικό δυναμικό των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων τους (ζωικό κεφάλαιο και σταβλικές εγκαταστάσεις). Στο μέτρο περιλαμβάνεται και η μελισσοκομία.

Έκτακτη προσωρινή στήριξη σε κτηνοτρόφους χορηγήθηκε και στο πλαίσιο του **Μέτρου 22**, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία.

Αντίστοιχη μέριμνα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων φυσικών καταστροφών και ασθενειών που έλαβαν χώρα από την 1η Ιανουαρίου του 2024 και μετά, προβλέφθηκε πρόσφατα από την Ε.Ε. με το **νέο έκτακτο Μέτρο 23**, το οποίο επιτρέπει στα Κράτη Μέλη να παρέχουν στοχευμένη στήριξη ρευστότητας σε γεωργούς και κτηνοτρόφους με τη μορφή εφάπαξ, κατ' αποκοπήν ποσού που δεν υπερβαίνει τα 42.000€ ανά δικαιούχο.

Επίσης, στο πλαίσιο του ΠΑΑ και για τη **χρηματοδοτική ενίσχυση των παραγωγών και των μεταποιητικών επιχειρήσεων στη Γεωργία, την Κτηνοτροφία και τη Μελισσοκομία**, έχουν ενεργοποιηθεί:

- το Ταμείο Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης
- το Ταμείο Μικρών Δανείων Αγροτικής Επιχειρηματικότητας (Ταμείο Μικροπιστώσεων)
- ο μηχανισμός των «Πρόσθετων Πράξεων» για τη διευκόλυνση της σύναψης δανειακών συμβάσεων υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων του ΠΑΑ που αφορούν στα σχέδια βελτίωσης.

Β. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027), μεταξύ των άλλων, προβλέπεται η χρηματοδότηση Παρεμβάσεων που αφορούν και στους δύο πυλώνες (άμεσες ενισχύσεις και αγροτική ανάπτυξη) της ΚΑΠ για τη χορήγηση ενισχύσεων και την υλοποίηση επενδυτικών δαπανών που αποσκοπούν στη στήριξη της πρωτογενούς παραγωγής.

Οι εν λόγω Παρεμβάσεις στοχεύουν κυρίως στη στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, στην ενθάρρυνση επενδύσεων και στην υιοθέτηση φιλοπεριβαλλοντικών γεωργικών πρακτικών.

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων – ΕΓΤΕ):

Μέσω του Πυλώνα Ι και των άμεσων ενισχύσεων, παρέχονται ενισχύσεις μέσω της **βασικής ενίσχυσης**. Η βασική ενίσχυση αφορά στην εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων, χορηγείται ετησίως ανά αγρονομική περιφέρεια που, στην προκειμένη περίπτωση, αφορά σε αυτή για τις μόνιμες καλλιέργειες και η ενίσχυση καταβάλλεται μέσω των δικαιωμάτων.

Επιπλέον, προβλέπεται η **αναδιανεμητική ενίσχυση**, η οποία χορηγείται, ως συμπληρωματική ενίσχυση, ετησίως στην αγρονομική περιφέρεια για τις μόνιμες καλλιέργειες και αφορά στην αναδιανομή ενισχύσεων από τις μεγαλύτερες στις μικρότερες ή μεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Στη στήριξη της γεωργίας και της κτηνοτροφίας στοχεύουν και οι χορηγούμενες ετησίως **συνδεδεμένες ενισχύσεις**.

Μέσω του Πυλώνα Ι, επίσης, παρέχεται με τη νέα ΚΑΠ η δυνατότητα ενίσχυσης του πρωτογενούς τομέα μέσω των **οικολογικών προγραμμάτων**, προκειμένου να εφαρμόσουν φιλοπεριβαλλοντικές γεωργικές πρακτικές, ενώ αντίστοιχες πρόνοιες για επενδύσεις και δράσεις προβολής – προώθησης προβλέπονται στο πλαίσιο των **τομεακών προγραμμάτων** για τον αμπελοοινικό τομέα, το ελαιόλαδο, το μέλι και τα οπωροκηπευτικά.

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης – ΕΓΤΑΑ):

Όσον αφορά στις Παρεμβάσεις του Πυλώνα ΙΙ που αφορούν σε στρεμματικές ενισχύσεις (Γεωργοπεριβαλλοντικές παρεμβάσεις), εκτός της **Εξισωτικής Αποζημίωσης** που συνεχίζεται, προβλέπονται και οι εξής:

➤ Π3-70-1.5 Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων

Η Παρέμβαση έχει ως στόχο τη στήριξη των κτηνοτρόφων που εκτρέφουν απειλούμενες αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων, δεδομένου ότι αυτές έχουν χαμηλές αποδόσεις και κατ' επέκταση η εκτροφή τους οδηγεί σε απώλεια εισοδήματος σε σχέση με τις λοιπές φυλές.

➤ Π3-73-3.5 Προστασία, διατήρηση και βελτίωση των γενετικών πόρων στην κτηνοτροφία

Η Παρέμβαση στοχεύει στη βελτίωση της παραγωγικότητας του ζωικού κεφαλαίου της χώρας, αλλά και της διατήρησης των αυτόχθονων φυλών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση, λόγω της χαμηλής παραγωγικότητας και της υστέρησης των αποδόσεών τους, σε σχέση με τις ξένες φυλές.

➤ Π3-70-1.4 - Προστασία και διατήρηση τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών – ποικιλιών (φυτογενετικού υλικού) που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση

Ενισχύονται τοπικές ποικιλίες, οι οποίες, κατά τεκμήριο, είναι περισσότερο ανθεκτικές στις ξηροθερμικές συνθήκες που αναμένεται να ενταθούν λόγω της κλιματικής αλλαγής.

➤ Π3-70-2.1 - Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους (νεοεισερχόμενοι στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία)

Η στήριξη στο πλαίσιο της Παρέμβασης παρέχεται, μεταξύ των άλλων, για την εφαρμογή των πρακτικών της βιολογικής γεωργίας, με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε τέτοια συστήματα, απαντώντας έτσι στη ζήτηση της κοινωνίας για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών.

➤ Π3-70-1.6 Ενισχύσεις για την ανάληψη πρόσθετων γεωργο-περιβαλλοντικών υποχρεώσεων από τους μελισσοκόμους για την προστασία των μελισσοσμηνών και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας

Η Παρέμβαση αφορά στην ενθάρρυνση υιοθέτησης από τους μελισσοκόμους της βιολογικής εκτροφής (μετατροπή και διατήρηση).

➤ Π3-70-3.1 Καλή μεταχείριση (ευζωία) των παραγωγικών ζώων

Η συγκεκριμένη δράση αφορά σε πενταετείς δεσμεύσεις των κτηνοτρόφων για την ευζωία των εκτροφών τους και, συγκεκριμένα, για την καλή μεταχείριση των Χοίρων, των Βοοειδών, των Κρεοπαραγωγών Ορνιθίων εκτροφής ορνιθώνα, καθώς και των Αιγοπροβάτων.

➤ Π3-70-3.2 Μείωση της χρήσης αντιβιοτικών στην αιγοπροβατοτροφία

Η δράση αφορά σε πενταετείς δεσμεύσεις των κτηνοτρόφων, με στόχο την ενίσχυση της πρόληψης και τη μείωση της χρήσης αντιβιοτικών στα αιγοπρόβατα μέσω εμβολιασμού των ζώων και χρήσης παρασιτοκτόνων.

Όσον αφορά στις δράσεις του Πυλώνα ΙΙ που αφορούν σε υλοποίηση επενδύσεων, αυτές έχουν ως εξής:

➤ Π3-73-2.1 – Σχέδια Βελτίωσης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα

Μέσω της εν λόγω Παρέμβασης, θα υλοποιηθούν επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όλων των κλάδων, από επαγγελματίες γεωργούς (φυσικά και νομικά πρόσωπα) και συλλογικά σχήματα, με στόχους τη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεών τους και τη διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού αυτών.

Οι επενδύσεις που προβλέπονται, θα δώσουν ευκαιρίες, ώστε να εκσυγχρονιστούν και να προσαρμοστούν οι εκμεταλλεύσεις γρήγορα στις ανάγκες της αγοράς μέσω της αύξησης της συνολικής παραγωγικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης (αύξηση παραγωγικότητας κεφαλαίου, εργασίας, εδάφους) και να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα των βιώσιμων ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων μέσω της ενίσχυσης επενδύσεων αυτοματοποίησης, ψηφιοποίησης και συστημάτων γεωργίας ακριβείας.

➤ **Π3-73-2.2 - Ενισχύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος**

Μέσω της εν λόγω Παρέμβασης, θα υλοποιηθούν επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όλων των κλάδων από γεωργούς (φυσικά, νομικά πρόσωπα) και συλλογικά σχήματα, με στόχο την εξοικονόμηση ύδατος, ώστε να επιτευχθούν η αποκατάσταση, η διατήρηση και η ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και την προστασία των υδάτων, με την εξοικονόμηση ύδατος μέσω της μείωσης της ποσότητας που αντλείται από τα υπόγεια ή επιφανειακά υδατικά συστήματα και μέσω της αύξησης της αποδοτικότητας χρήσης ύδατος, με την εισαγωγή προηγμένων αρδευτικών συστημάτων στη γεωργία και την αύξηση της αποθήκευσης ύδατος.

➤ **Π3-73-2.3 – Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση / εμπορία και / ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων**

Προβλέπεται η ενίσχυση πολύ μικρών, μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αλλά και μεγάλων επιχειρήσεων, για την ίδρυση και τον εκσυγχρονισμό, με κύριο στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή.

➤ **Π3-73-2.6 – Επενδύσεις κυκλικής οικονομίας και ενεργειακές επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.**

Προβλέπεται η ενίσχυση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για την κάλυψη ειδικών αναγκών εκσυγχρονισμού μέσω επενδύσεων που θα συμβάλλουν στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας/βιοοικονομίας, εξοικονόμησης ενέργειας, μείωσης εισροών μέσω επαναχρησιμοποίησης ΓΚΤ (γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα) και βελτίωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των εκμεταλλεύσεων. Δικαιούχοι είναι επαγγελματίες γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και συλλογικά σχήματα που δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα.

➤ **Π3-73-2.4 Επενδύσεις στη βιοασφάλεια των παραγωγικών ζώων**

Μέσω της Παρέμβασης ενθαρρύνονται επενδύσεις για τον εξοπλισμό παρακολούθησης συνθηκών στους χώρους σταυλισμού, καθώς και για την προστασία του ζωικού κεφαλαίου και των εγκαταστάσεων από φυσικές καταστροφές και καιρικά φαινόμενα.

➤ **Π3-73-2.8 Επενδύσεις για τη βελτίωση της ευζωίας των παραγωγικών ζώων**

Η Παρέμβαση αφορά στην παροχή ενισχύσεων προς τους παραγωγούς για τη βελτίωση των συνθηκών ευζωίας στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που θα συμβάλλουν και στη μείωση των ασθενειών και, κατά συνέπεια, στη μείωση της ανάγκης χορήγησης αντιβιοτικών.

➤ **Π3-73-1.2 Βελτίωση πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.**

Η Παρέμβαση αφορά στη χρηματοδότηση δημοσίων επενδύσεων για τη διευκόλυνση πρόσβασης σε γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις μέσω έργων αγροτικής οδοποιίας.

➤ **Π3-75- 1 – Εγκατάσταση Νέων Γεωργών**

Προβλέπεται η ενίσχυση των νέων που εισέρχονται στον πρωτογενή τομέα με στήριξη εφάπαξ ποσού έως 42.500 € για την υλοποίηση τετραετούς επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη βιώσιμων γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

➤ **Π3 – 77-1.1 Σύσταση Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών και Διεπαγγελματικών Οργανώσεων στον τομέα της Γεωργίας**

Θα δοθούν κίνητρα για τον σχηματισμό και τη λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους. Ενισχύεται η συσπείρωση των παραγωγών σε ομάδες ή οργανώσεις, ώστε να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος - σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων.

➤ **Π3 – 77-2.1 Συστήματα Ποιότητας Γεωργικών Προϊόντων και Τροφίμων**

Στο πλαίσιο της εν λόγω Παρέμβασης, οι παραγωγοί ενισχύονται για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, προκειμένου να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο προϊόν τους και να το καταστήσουν ανταγωνιστικό, αυξάνοντας παράλληλα τις ευκαιρίες τους στην αγορά.

➤ **Π3 - 77-3.1 Ανάπτυξη συνεργασιών μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων (ΕΟ) της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας**

Η στήριξη του κλάδου για την καλλιέργεια της ελιάς θα επιδιωχθεί με την υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών μέσω της εν λόγω Παρέμβασης, που έχει ως σκοπό την ενσωμάτωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην πράξη για αύξηση της παραγωγικότητας και βιωσιμότητας της γεωργίας.

➤ **Π3 – 77-4.1 Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)**

Μέσω των πρόσφατα εγκεκριμένων τοπικών προγραμμάτων, θα ενισχυθούν, μεταξύ των άλλων, πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση επενδύσεων (ιδρύσεις και εκσυγχρονισμοί) σε τομείς, όπως της βιοτεχνίας, οικόπεχνης, μεταποίησης, αγροτουρισμού κ.λπ.

➤ **Π3 – 78.1 – Εκπαίδευση κατάρτιση γεωργών – δασοκόμων**

Προβλέπεται η κατάρτιση γεωργών/κτηνοτρόφων, έτσι ώστε να τους δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν επιχειρηματίες αγρότες. Το μέτρο αφορά σε επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων με έμφαση στους νέους γεωργούς και τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

➤ **Π3-78.2 Συμβουλευτικές υπηρεσίες γεωργών και δασοκόμων και λοιπών ενδιαφερόμενων ομάδων (stakeholders), καθώς και κατάρτιση Γεωργικών και Δασοκομικών Συμβούλων**

Μέσω της εν λόγω Παρέμβασης, οι γεωργοί θα έχουν την ευκαιρία στήριξης μέσω γεωργικών συμβουλών που θα παρέχονται από επιλεγμένους φορείς – παρόχους, ώστε να στηριχθούν ως προς τη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Πέραν των ανωτέρω, σημειώνεται ότι, μέσω του **ΠΑΑ 2014-2022**, υλοποιούνται Χρηματοδοτικά Εργαλεία που αφορούν στην **παροχή εγγυήσεων και δανείων** με ευνοϊκούς όρους (ταμεία εγγυήσεων και μικροπιστώσεων) σε ωφελομένους του πρωτογενούς τομέα και της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων (φυσικά και νομικά πρόσωπα, νέοι γεωργοί, ΚοινΣΕπ και συλλογικά σχήματα).

Στο **ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027** προβλέπεται, επίσης, η υλοποίηση αντίστοιχων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Όσον αφορά στη διενέργεια ελέγχων κατά τις εισαγωγές προϊόντων, επισημαίνεται ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ - Τμήμα Ποιοτικού Ελέγχου και Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης - Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων) είναι αρμόδιο για την εποπτεία και τον συντονισμό όλων των αρμόδιων αρχών [Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (ΠΚΠΦΠ & ΦΕ) του ΥΠΑΑΤ και Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενότητων (ΠΕ)] που υλοποιούν, μεταξύ άλλων, ελέγχους στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών, μπανανών και πατατών:

- i. σε όλα τα στάδια εμπορίας (εισαγωγές, εξαγωγές, ενδοεθνική διακίνηση) όσον αφορά στη συμμόρφωση με τα εμπορικά πρότυπα,
- ii. κατά την τυποποίηση και συσκευασία όσον αφορά στην υγιεινή και ασφάλεια και
- iii. κατά το στάδιο της εισαγωγής όσον αφορά στην υγιεινή και ασφάλεια, βάσει προγράμματος που καταρτίζεται από το προαναφερόμενο Τμήμα Ποιοτικού Ελέγχου και Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης της Διεύθυνσης Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ.

Για την εισαγωγή στη χώρα προϊόντων νωπών οπωροκηπευτικών, μπανανών και πατατών απαιτείται υποχρεωτικά η υποβολή αναγγελίας στο πληροφοριακό σύστημα του Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωροκηπευτικών (MENO). Το MENO αποτελεί ταυτόχρονα:

- σύστημα υποβολής ψηφιακών αναγγελιών διακίνησης (εισαγωγές, εξαγωγές, ενδοκοινοτικό εμπόριο) φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών,
- σύστημα διεξαγωγής ανάλυσης επικινδυνότητας επί των αναγγελιών των φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών και
- σύστημα λήψης απόφασης διενέργειας ελέγχου ή απαλλαγής ελέγχου επί των φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών.

Ειδικότερα, όσον αφορά στο στάδιο της εισαγωγής τροφίμων φυτικής προέλευσης, πραγματοποιούνται:

1. Έλεγχος εγγράφων: 100% των φορτίων που παρουσιάζονται προς εισαγωγή
2. Έλεγχος ταυτότητας και φυσικός έλεγχος με δειγματοληψία:

- ✓ στα προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ειδικού ενωσιακού πλαισίου σε ποσοστά που αναγράφονται στην εν λόγω νομοθεσία (κυμαίνεται από 5 έως 50%)
- ✓ στα προϊόντα εκτός ειδικού ενωσιακού πλαισίου σε ποσοστά που αναγράφονται σε ειδικό πρόγραμμα ελέγχων που καταρτίζει η ως άνω αρμόδια Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω ελέγχων, ελέγχεται και η ορθή σήμανση του προϊόντος σύμφωνα με την ισχύουσα Ενωσιακή και Εθνική νομοθεσία. Στις περιπτώσεις που τα εισαγόμενα προϊόντα δεν συμμορφώνονται με την Ενωσιακή και Εθνική νομοθεσία για τον έλεγχο τροφίμων φυτικής προέλευσης, οι ενέργειες είναι οι ακόλουθες, κατά περίπτωση: απαγόρευση εισαγωγής και, στη συνέχεια, καταστροφή ή επαναποστολή ή αλλαγή χρήσης ή διορθωτικές ενέργειες (αλλαγή σήμανσης, ανασυσκευασία, διαλογή κ.ά.).

Το προαναφερόμενο Τμήμα Ποιοτικού Ελέγχου και Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης της Διεύθυνσης Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ εποπτεύει και συντονίζει τη διενέργεια εντατικών ελέγχων και μετά το στάδιο της εισαγωγής μέχρι το στάδιο της τελικής διάθεσης, προκειμένου να προστατέψει τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα και να αποφύγει φαινόμενα «ελληνοποιήσεων», εισαγόμενων ποιοτικά υποβαθμισμένων, ατυποποίητων και, ενδεχομένως, επικίνδυνων προϊόντων, τα οποία:

- ✓ ανταγωνίζονται αθεμίτως τα εγχώρια προϊόντα,
- ✓ παραπλανούν τον καταναλωτή και
- ✓ θέτουν σε κίνδυνο την υγεία του καταναλωτή.

Επιπλέον, η ως άνω αρμόδια Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ βρίσκεται σε επικοινωνία με τα ΠΚΠΦΠ&ΦΕ αλλά και τις ΔΑΟΚ σε όλη την επικράτεια, καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια και παρέχοντας οδηγίες για ομοιόμορφη εφαρμογή της νομοθεσίας και διασφάλιση του συμφέροντος όλων των νόμιμων επιχειρήσεων και των παραγωγών. Όταν διαπιστώνονται μη συμμορφώσεις ως προς τις εμπορικές προδιαγραφές, επιβάλλονται άμεσα οι προβλεπόμενες κυρώσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4235/2014 (Α' 32) και των εφαρμοστικών διατάξεών του.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι οι αρμόδιες ελεγκτικές αρχές διενεργούν ελέγχους στο στάδιο διακίνησης νωπών οπωροκηπευτικών στην εγχώρια αγορά (χονδρικό και λιανικό εμπόριο), επιβάλλοντας, στην περίπτωση μη τήρησης της ισχύουσας νομοθεσίας, τις προβλεπόμενες κυρώσεις.

Για τα θέματα που τίγονται στην Αναφορά 1240/26-2-2025 και άπτονται των αρμοδιοτήτων του Οργανισμού ΕΛ.Γ.Α. (Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων), διαβιβάζουμε το υπ' αριθμ. πρωτ. 2314/27-2-2025 σχετικό έγγραφο του εν λόγω Οργανισμού.

Τέλος, αρμόδια να απαντήσουν για τα θέματα που τα αφορούν, είναι τα Υπουργεία Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής και Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας, προς τα οποία διαβιβάζονται ηλεκτρονικά η εν λόγω Αναφορά με το παρόν έγγραφο.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ:

Το υπ' αριθμ. πρωτ. 2314/27-2-2025 έγγραφο του ΕΛ.Γ.Α.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

- 1.Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
- 2.Υπουργείο Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
- 3.Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
- 4.Υπουργείο Εσωτερικών
Γραφείο κ. Υπουργού
5. Βουλευτή κ. Γ. Μαρίνο
- 6.Βουλευτή κ. Γ. Λαμπρούλη
7. Βουλευτή κα Δ. Μανωλάκου

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφεία Υφυπουργών
- Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
- Υπηρεσία Συντονισμού